

УДК 373.3.016:57.081.1]:005.332.6

Алла Колишкіна

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0001-9598-1830

Катерина Романенко

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0001-5720-7406

DOI 10.24139/2312-5993/2021.08/045-055

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДОЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА ОСНОВІ РОЗВИТКУ СПОСТЕРЕЖЛИВОСТІ

У статті висвітлено організацію та хід проведення педагогічного експерименту щодо формування природознавчої компетентності учнів початкових класів на основі розвитку спостережливості. Обґрунтовано методи, які було покладено в основу експериментальної роботи: спостереження за діяльністю учнів під час занять; анкетування учнів початкових класів; бесіда з учнями початкових класів; завдання на спостережливість та рівень сформованості природознавчої компетентності; бесіда з учителями початкової школи. Визначено й обґрунтовано педагогічні умови розвитку спостережливості у формуванні природознавчої компетентності учнів початкових класів, а саме: створення емоційно-ціннісної основи спілкування школярів із природою в процесі проведення уроків-ігор та міні-проектів на свіжому повітрі; використання спостереження в процесі споглядально-ігрової діяльності учнів початкових класів.

Ключові слова: компетентність, природознавча компетентність, спостережливість, досліді, учні початкових класів, педагогічні умови, констатувальний експеримент, формувальний етап експерименту.

Постановка проблеми. Концепція Нової української школи передбачає, що в процесі реалізації природознавчої освітньої галузі в початкових класах відбувається неперервне розширення й поглиблення знань із метою глибшого проникнення в сутність природних явищ.

Завданням сучасної системи освіти є формування в учнів початкових класів природознавчої компетентності. Вирішення даного завдання може бути здійснено в межах реалізації компетентнісного підходу в освіті, який дозволяє виділити природознавчу компетентність учнів у якості системної інтегративної якості індивідуальності, необхідного елементу у формуванні екологічної культури особистості. Формуванню природознавчої компетентності молодших школярів сприяє впровадження в систему освіти дослідницької діяльності, а саме методу спостережень.

Аналіз актуальних досліджень. Проблема формування компетентностей учнів стала предметом уваги українських науковців Т. Байбари, Н. Бібік, О. Біди, С. Бондар, М. Вашуленка, Л. Коваль, О. Пометун, О. Савченко та ін. У результаті їхнього наукового пошуку обґрунтовано теоретичні й методичні засади формування компетентностей у молодших школярів.

Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про певну увагу до проблеми спостереження, спостережливості учнів початкової школи. Існують різні підходи до тлумачення цих понять. Так, психологи Г. Люблінська і С. Рубінштейн розглядають спостереження як важливий пізнавальний психічний процес, Б. Ананьєв вважає, що спостереження – це вид пізнавальної діяльності. Суттєвими для нас є наукові дослідження О. Артемчук, М. Бабій, Т. Тарасової, А. Кульвічіне, А. Лебедь, у яких розглядаються психолого-педагогічні підходи до процесів засвоєння й формування природничих понять і уявлень, ціннісного ставлення школярів до природи, формування природознавчої компетентності.

Представники класичної педагогіки та психології (Я. Коменський, І. Песталоцці, К. Ушинський) також приділяли значну увагу дитячій спостережливості, відзначаючи її велику роль у формуванні природознавчої компетентності учнів початкових класів.

Мета статті полягає у виявленні залежності рівня сформованості природознавчої компетентності від рівня спостережливості учнів початкових класів та обґрунтуванні педагогічних умов розвитку спостережливості у формуванні природознавчої компетентності учнів початкових класів.

Для досягнення мети наукової публікації використано такі **методи дослідження**:

– теоретичні: аналіз і систематизація наукової літератури з проблеми дослідження, нормативних документів, що дало змогу розкрити стан дослідженості проблеми, її актуальність; синтез, порівняння, класифікація, систематизація й узагальнення теоретичних та емпіричних даних, на підставі яких визначалися педагогічні умови розвитку спостережливості у формуванні природознавчої компетентності учнів початкових класів;

– емпіричні: педагогічний експеримент (формувальний етап) для доведення доцільності впроваджених форм і методів формування природознавчої компетентності учнів початкових класів;

– статистичні: методи математичної обробки результатів дослідження для перевірки ефективності форм і методів формування природознавчої компетентності учнів початкових класів.

Виклад основного матеріалу. Як переконливо довів теоретичний аналіз із проблеми дослідження, що сформованість природознавчої компетентності проявляється в напрямі: чим вищий рівень спостережливості, тим вищий рівень природничої компетентності молодших школярів. З метою виявлення залежності рівня сформованості природознавчої компетентності від рівня спостережливості учнів

початкових класів, проведено констатувальний етап експерименту протягом 2020–2021 н.р. на базі Охтирської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 8 Охтирської міської ради Сумської області.

Дослідженням було охоплено 53 учні початкових класів (2-А; 2-Б) та 14 учителів-класоводів початкової школи. Відповідно до проблеми дослідження визначено мету констатувального етапу експерименту: виявити залежність рівня сформованості природознавчої компетентності (яка проявляється у знаннях, уміннях, судженнях, діяльності) від рівня розвитку спостережливості учнів початкових класів.

Констатувальний експеримент передбачав такі завдання:

1. Визначити та схарактеризувати рівні розвитку спостережливості та природознавчої компетентності учнів початкових класів.
2. Вивчити стан розвитку спостережливості та природознавчої компетентності учнів початкових класів.
3. Проаналізувати роботу вчителів початкових класів щодо проблеми дослідження.

Для реалізації мети експерименту виявлено та схарактеризовано рівні розвитку спостережливості та природознавчої компетентності учнів початкових класів: низький, середній, високий. Визначені рівні виявляються через певні ознаки – показники ступеня прояву розвитку спостережливості та природознавчої компетентності у знаннях, спілкуванні, судженнях, діяльності. Так, під час розробки методики констатувального етапу експерименту користувалися існуючими структурними компонентами розвитку спостережливості та природознавчої компетентності школярів: когнітивний (знання, уміння і навички в поєднанні з інтересами, тобто рівень готовності та потягу отримувати, шукати й переосмислювати інформацію про об'єкти навколишньої дійсності); мотиваційний (прагнення учня проявити себе як компетентну особистість у взаємодії з об'єктами природи); діяльнісний (рівень готовності і потягу до практичної взаємодії з об'єктами природи).

Для вирішення завдань констатувального етапу експерименту були використані такі методи дослідження: спостереження за діяльністю учнів під час занять; анкетування учнів початкових класів; бесіда з учнями початкових класів; завдання на спостережливість та рівень сформованості природознавчої компетентності; бесіда з учителями початкової школи (Колишкіна, 2014, с. 95).

Застосовані методи дослідження дозволили зробити висновки, що пізнавальна активність учнів під час занять є дуже низькою, словесно-

логічне мислення носить фрагментарний характер; в учнів відсутня навичка осмисленого вдивляння в предмети і явища природи, вони не здатні зосереджувати увагу на малопомітному; класифікація об'єктів і явищ природи здійснювалася лише за зовнішніми ознаками. Стосовно прикладних творчих дій під час виконання завдань «на сформованість природознавчої компетентності», то учні виявили інертність, шаблонний підхід. Запропонована одним учнем відповідь бралася на «озброєння» іншими і в багатьох випадках майже повторювалася ними. Такі види роботи не викликали активності дітей.

На даному етапі експерименту нами було встановлено залежність сформованості природознавчої компетентності і спостереження від низки чинників, якими були пізнавальні завдання, а саме: спостереження активізуються постановкою проблемних запитань і ситуацій, творчих завдань. Розв'язання таких завдань потребує певної незалежності мислення школяра, творчих самостійних пошуків, винахідливості.

Узагальнений розподіл рівнів розвитку спостережливості та сформованості природознавчої компетентності учнів початкової школи на уроках «Я досліджую світ» за результатами експерименту представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Рівні сформованості природознавчої компетентності і спостережливості учнів початкової школи

Методи	Рівні сформованості природознавчої компетентності і спостережливості							
	Високий		Середній		Низький		Разом	
	природ. комп-ті	спостер-ті	природ. комп-ті	спостер-ті	природ. комп-ті	спостер-ті	в абс. числа x	y %
Спостереження	15,3	12,2	59,4	62,9	25,3	24,9	53	100
Бесіда	14,8	13,5	60,8	60,2	24,4	26,3	53	100
Анкетування	16,2	15,4	55,3	54,5	29,3	30,1	53	100
Завдання на спостережливість та сформованість природ. комп-ті	15,2	18,6	57,6	59,0	27,2	22,4	53	100
Узагальненні результати	15,9	14,7	60,4	59,2	23,7	26,1	53	100

Для вирішення даної проблеми було проведено формувальний етап експерименту. У процесі розвитку спостережливості з метою формування природознавчої компетентності учнів початкових класів важливо вибудувати систему успішного функціонування всіх компонентів освітньої системи, залежної від цілей, завдань, змісту, форм і методів, тобто забезпечити необхідні педагогічні умови. Поняття «умова» активно використовується не тільки в педагогіці, але й у філософії, психології. Так, у «Філософському енциклопедичному словнику» зазначено: «умова – філософська категорія, у якій відображаються універсальні відношення речі до тих факторів, завдяки яким вона виникає та існує. Завдяки наявності відповідних умов властивості речей переходять із можливості в дійсність» «умова – сукупність об'єктів (речей, процесів, відносин), що необхідні для виникнення, існування або зміни даного об'єкту» (*Філософський енциклопедичний словник, 2002, с. 7*).

До педагогічних умов розвитку спостережливості у формуванні природознавчої компетентності учнів початкових класів віднесли: створення емоційно-ціннісної основи спілкування школярів з природою в процесі проведення уроків-ігор та міні-проектів на свіжому повітрі; використання спостереження у процесі споглядально-ігрової діяльності учнів початкових класів. Розглянемо більш детально сутність і особливості кожної педагогічної умови.

Створення емоційно-ціннісної основи спілкування школярів з природою в процесі проведення уроків-гри та міні-проектів на свіжому повітрі. Такі заняття позитивно впливають на навчальний процес у сучасній школі. Головна заслуга уроку-гри та міні-проектів із нетрадиційною структурою – потужна активність учнів під час занять, але потрібно мати на увазі, якщо подібні уроки проводити повсякденно, то цікавість до навчання в дітей пропадає. Тому під час використання нестандартних занять потрібно бути дуже обережним для того, щоб дітей не перевантажити незвичайністю.

Особливістю розроблених занять є загальне розуміння учнями сутності теми, яка вивчається, усвідомлення того, для чого і навіщо вивчати дану тему, яке її місце і значення у формуванні природознавчої компетентності. На цьому етапі учні повинні достатньо чітко уявити собі, що саме їм потрібно засвоїти під час вивчення даної теми. На цьому етапі вчитель узагальнено пояснює сутність нового для учнів відношення чи закону й організує спостереження за більш глибоким і більш диференційованим вивченням того чи іншого об'єкта чи явища природи. Спостереження учнів організовується і проходить у процесі вирішення навчальних завдань.

Друга педагогічна умова реалізувалася за рахунок використання спостереження у процесі споглядально-ігрової діяльності учнів. Ураховуючи вікові особливості молодших школярів, потрібно добирати найефективніші методи для формування природничої компетентності, які відомі у психолого-педагогічній літературі. З цією метою доцільно в педагогічній практиці використовувати вправи на розвиток спостережливості за технологією О. Савенкова.

Процес розвитку спостережливості включає низку етапів:

1. Емоційний відгук на спостереження певного явища. На цьому етапі учень не просто спостерігає, а й відгукується, виявляючи при цьому інтерес до навколишньої дійсності. Послідовність розгортання цього етапу така: відгук на вимогу вчителя – добровільний відгук – задоволення від реагування.

2. Раціональне усвідомлення почуттів, яке забезпечує усвідомлення цінності навколишнього середовища, порівняння враження від безпосередньо сприйнятого явища чи об'єкта природи із засвоєною нормою чи зразком.

3. Інтерпретація спостережуваного, у результаті чого відбувається осмислення власного ставлення до об'єктів та явищ навколишньої дійсності й визначення системи цінностей.

4. На першому етапі спостереження розглядається як орієнтувальний рефлекс, під час якого відбувається сприйняття зображення на основі структурованих його компонентів. На другому етапі спостереження має орієнтовну, суб'єктивно-значущу інформацію, яка регулює діяльність молодшого школяра в довкіллі (Андрусенко, 2017).

Спостереження за явищами природи (снігопад, дощ, веселка, схід чи захід сонця, цвітіння садів, дозрівання плодів, туман, іній, народження нового дня тощо) – чудовий матеріал для розвитку в учнів спостережливості, здатності до сприйняття прекрасного, що складає сутність природничої компетентності. Така методика дає змогу дітям відкрити для себе такі, раніше для них невідомі, якості природи, тварин, їх поведінку, як стрункість, гнучкість, пластичність рухів. Звичайно, розкриття учнями й усвідомлення ними динамічної краси – не одномоментний акт. Воно можливе лише в результаті тривалої, цілеспрямованої, систематичної спостережуваної діяльності учнів початкової школи, спрямованої на осягнення природи в усій різноманітності її проявів. Тому з метою формування спостережливості нами були розроблені ігри-спостереження. Наприклад, «Знайти на дотик», «Хто більше побачить», «Хто обідав у пташиній їдальні?» тощо. Використання таких завдань має на меті навчити дітей систематизувати свої спостереження,

установлювати зв'язки й залежності між ними, розрізняти ознаки, співвідносити одне з одним, формувати висновки, аргументувати свої думки.

З метою перевірки визначених педагогічних умов формування природознавчої компетентності учнів початкових класів на основі розвитку спостережливості використовувалися ті самі показники та рівні, що й на етапі констатувального експерименту, а методи дослідження: спостереження за діяльністю учнів на уроці; анкетування учнів; бесіда з учнями початкових класів; завдання на спостережливість та рівень сформованості природничої компетентності вирішили розширити. Додали: тест на визначення рівня спостереження і спостережливості та завдання на розкриття причинно-наслідкового зв'язку в природі, який досліджує рівень сформованості природознавчої компетентності.

Формувальний експеримент супроводжувався відповідними вимірами, що дозволило одержати зміни основних показників розвитку в молодших школярів спостережливості та сформованості природничої компетентності під час проведення уроків-ігор та міні-проектів. Результати опрацьовувалися з використанням математичних методів (знаходження середньоарифметичних показників).

Школярів, які брали участь в експерименті, виокремлено в контрольний та експериментальний класи. В експериментальному класі освітній процес здійснювався за визначеними педагогічними умовами (створення емоційно-ціннісної основи спілкування школярів з природою в процесі проведення уроків-ігор та міні-проектів на свіжому повітрі; використання спостереження в процесі споглядально-ігрової діяльності учнів початкових класів), а в контрольному – реалізовувався традиційний освітній процес.

Для дослідження сформованості природничої компетентності учнів початкових класів добираємо завдання причинно-наслідкового характеру на знаходження однієї причини і одного наслідку, потім пропонуємо завдання, коли одна причина має кілька наслідків. Слід зазначити, що учням потрібно надавати можливість висловлювати різні, навіть найнеймовірніші припущення, забезпечити такі умови, щоб учні не соромилися це робити. Ефективним у роботі буде не кінцева мета, а сам процес розумової роботи. Сутність пошуку причинно-наслідкових зв'язків – знайти відповідь на питання «як?», «чому?», розвивати допитливість, спостережливість і як наслідок, природничу компетентність. Наведемо приклад завдань.

1. Пояснити: чому так говорять?

Багато снігу – багато хліба.

Дощ у пору – золото.

Взимку сонце світить – а не гріє.

Літо на зиму працює.

2. Яку погоду віщують такі ознаки?

Увечері цвірінчать коники та цвіркуни...

При заході яскраве сонце...

Стоїть тиха безвітряна погода...

Вранці випали густі роси...

3. Склади прислів'я з поданих частин.

Лютий лютує

а бджоли цвіту

Прийшов марець

а зима на мороз повертає

У червні люди раді літу

красну весну чує

У грудні сонце на літо

відморозив палець

Як вересніє

то й дощик сіє

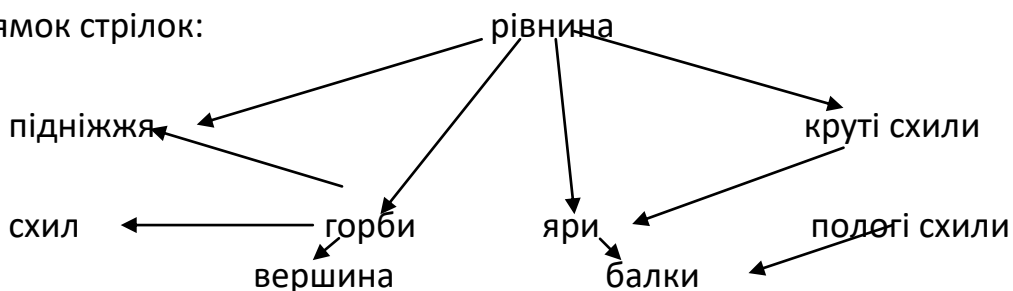
4. Поясни, як ти розумієш прислів'я:

Вересень вже пахне яблуками, а жовтень капустою.

Червень – рум'янець, липень – громовик, а серпень копи збирає.

5. Розкажи про рівнину, користуючись схемою. Зверни увагу на

напрямок стрілок:



6. Запиши слово, яке з'єднує ланцюжок:

рівнина – горб – гора –..... – гірська долина

Аналізуючи динаміку розвитку спостережливості та формування природничої компетентності можна сказати, що в кінці проведення педагогічного експерименту в учнів підвищилися відповідні рівні, порівнюючи з початковим зрізом. У процесі формувального етапу експерименту учні набули навичок спостережливості, вдумливого й осмисленого спостереження, буденне мислення перейшло в стадію ціннісного мислення, а саме вони навчилися прогнозувати, передбачати негативний вплив людської діяльності на природу.

Звідси робимо висновок про сформований високий рівень природничої компетентності учнів початкових класів, який проявляється в умінні вдивлятися в спостережуване, бачити і вичленяти причинно-наслідкові зв'язки в природі, не бути пасивним спостерігачем природи.

Результати експерименту дають підстави стверджувати, що в експериментальному класі відбулося зростання високого рівня спостережливості (+17,2 %) та сформованості природознавчої компетентності (22,6 %) та зниження низького рівня спостережливості (-0,4 %) та сформованості природознавчої компетентності (-18,2 %). Середній рівень набув незначного зниження за двома показниками. Це стало свідченням того, що здійснений експеримент сприяв ефективності в розвитку спостережливості та формуванні природознавчої компетентності за рахунок збільшення кількості учнів з середнього рівня до високого та зменшення учнів з низьким рівнем і «переходу» їх до середнього рівня.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок. Ефективність визначених та обґрунтованих педагогічних умов засвідчують позитивні зміни в розвитку спостережливості та формуванні природознавчої компетентності учнів початкових класів. Аналіз результатів формувального експерименту дає нам підстави стверджувати, що в експериментальному класі відбулося підвищення за високим рівнем і зниження за низьким рівнем розвитку спостережливості та формування природознавчої компетентності учнів початкових класів.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів розв'язання досліджуваної проблеми. Перспективи подальшої наукової розвідки потребують вивчення проблеми на основі створення інтегрованих курсів, які б поєднували в собі елементи освітніх галузей початкової школи (природничої, математичної, музичної) з метою такої інтеграції знань, яка стане основою формування у свідомості молодших школярів цілісної картини світу природи.

ЛІТЕРАТУРА

- Андрусенко, І. В. (2017). Формування екологічних умінь як складник природознавчої компетентності молодших школярів. *Початкова освіта* (6), 29-32 (Andrusenko, I. V. (2017). Formation of ecological skills as a component of natural science competence of junior schoolchildren. *Primary education* (6), 29-32).
- Колишкіна, А. П. (2014). Теоретичні засади проблеми формування екологічно доцільної поведінки учнів початкових класів. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: наук. журнал*, 9 (43), 93-101 (Kolyshkina, A. P. (2014). The theoretical basis of the problem of formation of ecologically sound behavior of primary school students. *Pedagogical sciences: theory, history, innovative technology: sciences journal*, 9 (43), 93-101).
- Концепція Нової української школи (*The concept of the New Ukrainian School*) (2016). Retrieved from: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczepczyia.html>
- Шинкарук, В. І. (Ред.). (2002). *Філософський енциклопедичний словник*. Київ: Абрис (Shinkaruk, V. I. (2002). *Philosophical encyclopedic dictionary*. Kyiv: Abris).

РЕЗЮМЕ

Колышкина Алла, Романенко Екатерина. Экспериментальное исследование педагогических условий формирования природоведческой компетентности учащихся начальных классов на основе развития наблюдательности.

В статье отражена организация и ход проведения педагогического эксперимента по формированию природоведческой компетентности учащихся начальных классов на основе развития наблюдательности. Охарактеризованы методы, которые были положены в основу экспериментальной работы: наблюдение за деятельностью учащихся во время занятий; анкетирование учащихся начальных классов; беседа с учащимися начальных классов; задачи по выявлению наблюдательности и уровня формирования природоведческой компетентности; беседа с учителями начальной школы. Определены и обоснованы педагогические условия развития наблюдательности в формировании природоведческой компетентности учащихся начальных классов, а именно: создание эмоционально-ценностной основы общения школьников с природой в процессе проведения уроков-игр и мини-проектов на свежем воздухе; использование наблюдения в процессе созерцательно-игровой деятельности учащихся начальных классов.

Ключевые слова: компетентность, природоведческая компетентность, наблюдательность, опыты, учащиеся начальных классов, педагогические условия, констатирующий эксперимент, формирующий этап эксперимента.

SUMMARY

Kolyshkina Alla, Romanenko Kateryna. Experimental study of the pedagogical conditions for primary school pupils' natural sciences competence formation on the basis of observancy development.

The article highlights organization and the process of a pedagogical experiment on the formation of primary school pupils' natural sciences competence based on the observancy development. To achieve the goal of the publication, the following research methods were used: theoretical: analysis and systematization of scientific literature on the research problem, normative documents, which allowed to reveal the state of research on the problem, its relevance; synthesis, comparison, classification, systematization and generalization of theoretical and empirical data, on the basis of which the pedagogical conditions for the development of observancy in the formation of natural sciences competence of primary school pupils were determined; empirical: pedagogical experiment (molding stage) to prove the feasibility of the introduced forms and methods of natural sciences competence formation in primary school pupils; statistical: methods of mathematical processing of research results to check the effectiveness of forms and methods of forming the scientific competence of primary school pupils. The methods that were the basis of the experimental work were substantiated: observation of pupils' activities during classes; questionnaires for primary school pupils; conversation with primary school pupils; tasks for observation and the level of formation of natural sciences competence; conversation with primary school teachers. The pedagogical conditions for the development of observancy in the formation of natural sciences competence of primary school pupils are identified and substantiated, namely: creating an emotional and value basis for communication between pupils and nature in the process of lessons-games and mini-projects in the fresh air; the use of observation in the process of contemplative and play activities of primary school pupils. Adherence to the pedagogical conditions for the development of observancy in the formation of natural sciences competence of primary school pupils was ensured by the introduction into the educational process of lessons-games and mini-projects with a non-traditional structure. The peculiarity of these classes was that pupils' observation

was organized and took place in the process of solving educational problems. According to each lesson, a number of tasks were developed and proposed. The effectiveness of defined and justified pedagogical conditions is evidenced by the positive changes in the development of observancy and formation of natural sciences competence of primary school pupils.

Key words: *competence, natural sciences competence, observation, experiments, primary school pupils, pedagogical conditions, ascertaining experiment, molding stage of experiment.*

УДК 7967012.68-793.3

Людмила Максименко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-8481-6925

Ангеліна Мирна

Національний університет «Запорізька політехніка»
ORCID ID 0000-0001-5639-1934

Олена Присяжнюк

Національний університет «Запорізька політехніка»
ORCID ID 0000-0001-7634-1694

Данило Мантулін

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка
ORCID ID 0000-0002-0385-6686

DOI 10.24139/2312-5993/2021.07/055-064

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ПОЧАТКІВЦІВ У СПОРТИВНИХ БАЛЬНИХ ТАНЦЯХ ПРОТЯГОМ РІЧНОГО МАКРОЦИКЛУ

Фізична культура і спорт у сучасному світі переважно розглядається як засіб оптимізації фізичного стану людини. Не є конструктивним підхід, що спрямований на сам спортивний результат, коли комплексно не використовуються засоби для фізичного, технічного, психічного вдосконалення. Запропоновані заняття зі спортивних бальних танців для дітей старшого дошкільного віку не замінюють і не виключають обов'язкових занять фізичною культурою відповідно до державних програм виховання і розвитку дитини. Маємо на увазі впровадити в навчально-тренувальний процес на початковому етапі підготовки тренувальні заняття зі спортивних бальних танців. Такі заняття сприятимуть не лише засвоєнню техніки основних рухів виконання спортивних танців, але й покращенню фізичної підготовленості юних спортсменів.

Ключові слова: *фізична підготовка, початківці, спортивні бальні танці, річний макроцикл.*

Постановка проблеми. Ранній етап життя є важливим періодом для кожного з нас. У цей проміжок часу активно відбувається фізичний розвиток, формується стан здоров'я молодого організму. У дошкільному віці формуються рухові вміння і навички (Демідова, 2016). Однак, статистичні дані вказують на негативну тенденцію зниження показників, що визначають стан здоров'я, фізичний розвиток, фізичну підготовленість